

„ALEXANDRU IOAN CUZA” UNIVERSITY OF IAȘI

FACULTY OF HISTORY

THE DOCTORAL SCHOOL

DOCTORAL THESIS

The medieval town of Piatra

(from the end of the 14th century - to the mid-18th century)

- ABSTRACT -

Supervisor:

Prof. Ștefan S. Gorovei, PhD

PhD Candidate:

Mihai C. Gicoveanu

Iași

2022

TABLE OF CONTENTS

Introduction	7-22
1. Historiography.....	7-14
2. Sources and methodology.....	14-22
2.1 Archaeological sources.....	14-15
2.2 Written sources.....	15-19
2.2.1 Unpublished.....	15
2.2.2 Edited.....	15-19
a) Documented.....	15-18
b) Narrative.....	18-19
2.2.3 Methodology.....	19-22
Chapter 1: The genesis of the medieval city	23-54
I.1. The natural environment of the settlement.....	23-29
I.2. Evidences of habitation on the current territory of Piatra-Neamț Municipality, by the middle of the 14 th century.....	29-38
I.2.1. From Prehistory to the Middle Ages.....	29-33
I.2.2 The Medieval Fortress of Bâta Doamnei.....	33-36
I.2.3. The Medieval Settlement of Brășăuți.....	36-37
I.2.4. The Medieval Settlement of Dărmănești.....	37-38
I.2.5. The Medieval Settlement of Pietricica.....	38
I.3. The premises of genesis for the city life.....	38-41
I.3.1. „Câmpul” of Dragoș.....	41-42
I.3.2. The name of the city.....	43-48
I.3.3. The first documentary mentions	
a) „Ante villam Karacsonkw”, January 30 th , 1395.....	48-51
b) The list of the „nearest and faraway Russian cities”.....	51-54
c) The attendance at the Council of Konstanz.....	54
Chapter II: Urban Areas	55-110
II.1. The town’s land area.....	55-66
II.2. The center of the city.....	66-89
II.2.1. The planimetry of the city.....	66-69
II.2.1.1. Roads and streets.....	69-71
II.2.1.2. Housing.....	72-74
II.2.1.3. Cult edifices	
a) Churches.....	74-80
b) Synagogue.....	81
II.2.1.4. Other constructions	
a) Mills.....	81-82
b) Metochion of Pângărați Monastery.....	82
II.2.2. The Voievodal Court.....	82-90
II.3. „Ocolul domnesc” of Piatra.....	90-110

Chapter III: Urban Administration	111-132
III.1. Local government.....	111-127
III.1.1. „Șoltuzii” and „pârgarii”.....	111-119
III.1.2. A list with „șoltuzii” from Piatra-Neamț.....	119-121
III.1.3. „Pârgarii”.....	121-122
III.1.4. The city seal.....	122-128
III.2. The princely officers: „ureadnicul (vornicul)”.....	128-131
III.2.1 The three „ureadnici” of Piatra.....	131-132
Chapter IV: Ethnic, social and economic structures	133-149
IV.1. Ethnic diversity in the medieval town.....	134-137
IV.2. Social and economic categories. Families of townspeople.....	137-149
Chapter V: In the middle of the great events	150-163
V.1. Sigismund of Luxembourg’s campaign from 1395.....	150-153
V.2. The attendance at the Ecumenical Council from Konstanz.....	153-156
V.3. The refuge of Petru Rareș in Transylvania.....	156-160
V.4. The army crossing of Mihai Viteazul.....	160-161
V.5. The Polish robberies.....	161-162
V.6. The Tattar attack.....	162-163
Conclusion	164-167
Bibliography	168-198
Appendix	199-254

The history of the medieval city of Piatra was a subject approached only occasionally in the past and only on certain aspects of it. Systematic research of published and new documents, associated with the information provided by archaeological discoveries, outline the image of a vibrant urban hub, full of life, with moments of economic growth and cultural effervescence, but also of decay, caused by the weakening of the reign and the role of princely court in the country.

Identifying, inventorying and analyzing the main collection of documents have allowed us to use several hundred of papers, with direct or indirect references to our theme. Some of them were included in the two national collections, achieved under the aegis of the Romanian Academy. Other, available in the well-known archives, were published in the form of summaries in document catalogs and only partially provided the data contained in the original ones. For the last ones, I felt the need for their full transcript. The documents contain information about the evolution of borders and *ocolului domnesc* (princely detour) of the city. There is no shortage of documents about the sales and purchases, in the context of which various inhabitants, of various social conditions, are mentioned. Some documents refer to the Princely Church and its servants, but also at some events that marked the destiny of townspeople.

At the same time we found the documents necessary for our approach, we located the archive fund in which the original act from 20 April 1684 is kept, referring to a property of Pângărați Monastery in the heart of Piatra. This document removes doubts that have been expressed in the past regarding the authenticity of such a donation to the mentioned monastic settlement. A special situation was represented by the document written on 30 January 1395, "ante villam Karacsonkw", on the occasion of the military campaign undertaken in Moldova by the Hungarian king Sigismund of Luxembourg. The original document was rediscovered by us in the Hungarian National Archives, in the context of celebration of the first documentary mention of the city by the local administration from Piatra-Neamț; its content is exposed in the annex to this paperwork. Thanks to a happy event, I have received a copy of this document. Its content was analyzed, transcribed and translated by the late historian of the Middle Ages Radu Manolescu.

The results of the archaeological discoveries have given us the opportunity to follow, in particular, the evolution of the architectural complex on the plateau under Cozla Mountain. The monetary pieces from the cemetery that functioned around the Princely Church offered us valuable information about monetary circulation and even suggestions about social and ethnic structure of the local population at some point.

In the absence of some medieval cartographic documents and for the location of various toponyms, we used estate plans, made in the first half of the 19th century. They are in the custody of the National Archives of Romania and Romanian Academy Library. For example, on a 1827 plan of the estates "Dărmănești, Târgul Pietrii and Mărăței", it can be easily distinguished the city of Piatra in the early 19th century.

To capture the reference aspects of the evolution of the medieval city of Piatra, we have organized our work into several chapters. Naturally, we started our approach addressing the problem of the genesis of the urban settlement. As will be seen in the paperwork, geographical factors have played an important role on becoming a city. The location of the rural settlement that preceded the city near roads who made connection with Transylvania, speeded the urbanization. Along this path came the army of Sigismund of Luxembourg in 1395, through the same place came the Tatars in 1716-1717. I also made references to the possible arrival at this place of a representative of the Romanian Transylvanian Community, *Crăciun*, from which would come a part of the original name of the city.

The medieval city of Piatra developed into an area where the geographical setting stimulated the emergence and evolution of human communities. At the same time, its location near roads connecting with Transylvania hastened the process of urbanization. Archaeological discoveries, date from the Stone Age to the early Middle Ages highlighted almost uninterrupted human activities in the perimeter of the future city. It seems that after the Great Mongol Invasion of 1241-1242, the inhabitants of the abandoned medieval fortress from Bâta Doamnei retreated over the Bistrița River and established a new settlement, on a dominant plateau, defended by mountains and steep valleys.

Archaeological and written evidence attests to the existence of an urban human community, at the base of Cozla, in the last decades of the 14th century. It was called *Piatra lui Crăciun*. The name came from the association of two terms: : *piatră* (stone) and *Crăciun* (Christmas). The first name highlighted a nearby geological reality and the other one, reflects the name of a local owner, whose origin is still questionable. From the second half of the 15th century, when *Crăciun* no longer existed and because the cities were considered royal properties, the city will be called only *Piatra*.

The development of the medieval city of Piatra was not a singular act in the social, economic and political landscape of the Romanian society from the East of the Carpathians, in the last decades of the 14th century. The appearance of this urban center was closely related to the process of maturation and growth of the Romanian society as a whole. The removal of the Tatar dominance from the territory between the mountain and Siret, on

the initiative of the Hungarian royalty and its interest, allowed the establishment of a climate of relative stability that favored the recovery of village communities, their hierarchy and the evolution of some of them toward higher territorial organizations.

The establishment of Moldova in the middle of the 14th century consolidated these trends. The emancipation of the young Romanian state from the guardianship of Hungary, the influx of people from Transylvania encouraged by the reign, the growing commodity production, the development of local and international trade have stimulated the emergence of urban settlements. In this regard, it was pointed out that toward the end of the reign of Alexandru cel Bun the network of cities in this space was already established.

Most historians have underlined that cities East to the Carpathians were preceded by rural settlement. In the last decades, such an opinion has been confirmed by archaeological research from Suceava, Iași, Baia and other. The transformation of the villages was carried out in a favorable context, such as the one shown above, but also because of the generous geographical framework in which they are located or because some villages have polarized the economic and political life in a given area.

Some of the researchers who have dealt with medieval urbanism have tried to achieve a typological framing of the cities in Moldova, depending on the decisive factors that led to their formation and development, without a unified vision. A first approach to this, but marginal, is found at D. Ciurea. Based on geographical and economic considerations, he considered that, on the territory between the mountain and Nistru there were *sheltered cities* (Siret, Baia, Șcheia), *cities in strategic position* (Suceava, Neamț, Vaslui), *fords cities* (Șcheia, Țuțora, Ștefănești, Fălciu, Galați) and *stopover cities* (Roman, Bacău, Adjud, Piatra, Bârlad, Tecuci, Tg.Frumos, Iași, Huși).

Traian Valentin Poncea noted that in the same place were organized port cities, "stage cities", mining towns and cities established with the support of the reign and the church. Another historian, Denis Căprăroiu, pointed out that the Moldovan urban centers were due to their beginnings either to external factors (the Genoese in the case of the White Fortress, the Tatars regarding Orheiul-Vechi and Costești), either they were "generated by the Romanian environment", most of them, with or without the input of the authorities.

In another synthesis of medieval history it is noted that the urban religious centers could be added to the types of cities mentioned above, Roman and Huși. Also, depending on the size of the population, cities could be grouped into *small communities*, with fewer than 2000 inhabitants (most cities) and *large urban communities* (over 2000 inhabitants), which could include Suceava and Iași, former capitals of the country.

These conceptual delimitations, though useful, contain a dose of relativity, in the context of which lately, it is tried more and more to shape the individualization of as many Romanian cities as possible. From these nuances, it is distinguished that geographical and economic factors were decisive in the establishment of urban centers in Moldova.

Unlike other cities, except the perimeter of the Princely Court, at Piatra-Neamț there were no archaeological excavations in the heart of the former medieval city. The construction that have succeeded over the six centuries of existence, the foundations from modern and contemporary edifices, urban interventions and other activities destroyed historical traces that could have clarified the beginnings of the city from the confluence of Cuejdi with Bistrița River.

The opinions about the time of the constitution of the medieval town of Piatra are divided. The historians who have researched the past of the eastern Carpathian cities have considered that this economic and political center has defined its characteristics either in the last decades of the 14th century, or at the beginning of the 15th century. These views were influenced by the time the urban center is mentioned in the external and internal documents, at a distance of three to four decades.

It was revealed that after leaving the Fortress of Bâta Doamnei, in the middle of the 13th century, at least some of the inhabitants took refuge on the opposite bank of Bistrița, on a dominant plateau at the base of the Mount Cozla and established a new settlement. Such a hypothesis is supported by a chance discovery of a relic cross, with a wide circulation in the 13th century, near the foundation of the Church "Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul". At the same time, a part of the pottery dating back to the 14th century, discovered in the Princeley Court, it is similar to the one identified in the fortress across Bistrița.

The organization of the settlement under Cozla and its urbanization were favoured by the natural defense of its original perimeter, on all sides, by its height, by steep slopes, as well as abundant local resources (wood, stone, grassland, hunting, agricultural land etc).

On 30 January 1395, on his way to Suceava, the Hungarian king Sigismung of Luxembourg has visited Piatra of Crăciun. On this occasion a document has been drawn up to attest with certainty, for the first time, the city at the confluence of Cuejdi with Bistrița. *The list of Wallachian cities*, inserted into old Russian letopieses and *The Chronicle of Ulrich Richental* confirm this reality.

Chapter II addresses the issue of urban territory. This segment is divided into three sub-chapters: the border or the town estate, the heart of the city and the Princely Court detour. Until the organization of the first monastery in the area, Bistrița, the limits of the southern

boundary came down to *Câmpul lui Dragoș* (The field of Dragoș) and the northern and western ones did not have any clear landmarks, were ‘‘not covered’’. This conclusion is drawn from the trials between monks and townspeople, from the 17th century. After the establishment of Bistrița Monastery and other monastic centers (Pângărați and Bisericani), the area of the estate has been reduced to a level that overlaps, largely, over today’s perimeter of Piatra-Neamț municipality.

The heart of the city concentrated most of the daily activities. With a very small area at the beginning, on the site of the architectural complex of the Musat dynasty, later, it has grown to about 100 hectares, toward the middle of the 18th century. The territory was affected by the princely constructions and by a donation offered to the monastery of Pângărați and included housing, craft workshops, religious edifices, mills, gardens, communication routes and other arrangements. The representative construction for the cities were the Princely Church and *Turnul clopotniță* (Bell Tower). Moreover, the reign edified buildings with various utilities, which responded to the immediate demands of his period of maximum development (the first half of the 16th century). There could also be distinguished certain houses, where the social differences were obvious. Parts of the city were covered by buildings belonged to the monasteries.

To the south and east of the city there were villages that the reign integrated into the detour. This one was an administrative structure designed to financially support the Princeley Court from Piatra and the budget of the central power. The detour of Piatra is first reported on April 20, 1491, when three villages in its composition, Zănești, Stolnici and Fauri, were given to the Tazlău Monastery by Stephen the Great; it was the largest from what existed, including 37 properties. Although most of the properties of the Piatra’s detour are recorded in documents as belonging to the fair, in fact, they belonged to the princeley court that existed in the urban center, from the confluence of Cujești with Bistrița. It never had a complete structure, because at the same time with the inclusion of some estates, others were alienated. In 1631, the last part of the detour was donated, *siliștea Turturești*. After this point, the decline of the court from Piatra increased and it culminated in her abandonment by the reign at the end of the 17th century.

Chapter III deals with the issue of urban administration. It consisted of local representatives, *șoltuzii* and *pârgarii*, and on the other hand, the *ureadnic/vornic* and other messengers of the throne. Whereas in Moldova *șoltuz*’s institution is mentioned documentary in the first decades of the 15th century, at Piatra this is not recorded until 1596. The first known *șoltuz*, Zaharia, appears into an act drawn up on 9th of October 1625. Others have

been Toader, Isac, Constantin Napotă, Vasilache, Neculai, Ion and Vasile Baronce. Isac was at the head of Piatra, at least three times: 1654, 1665 and 1674, within two decades. The *șoltuzi* from Piatra had their residence at their house. They represented the interests of the local community in relation to their own inhabitants and foreigners. They also dealt with the implementation of the tax obligations established by the central power, being helped by *pârgari*.

To authenticate the documents drawn up in front of them, *șoltuzii* applied the seal of the city that had a Nanny-goat as its emblem. The variant of the medieval seal of Piatra that has consecrated in time has in the center a moving Billy-goat, oriented to the right. The oldest seal imprint of this type is on a document written on March 16, 1596, published for the first time by the priest Paul Mihail. But deciphering its content is difficult, due to the excessive use of ink when the seals were applied to the paper. A clear image is encountered on a document from 1622. Furthermore, the same fingerprint was also applied to documents of 1631, 1654, 1656 and 1662.

This image changed over time, until the loss of the artistic value. The retained documents allow us to highlight several variants of this effigy.

To impose its own authority in urban centers, where there were often princely courts, and to ensure an efficient administration of the detour villages, the central power has designated in the cities its own functionaries, called *vornici* or *ureadnici*. Sometimes, these clerks were even known by the generic term of *diregători*. The alternation of the terms *vornic* and *ureadnic* led to the conclusion that they meant the same princely dignitary. The documents give us the names of three such officials; the most well-known was Toma Cantacuzino, being a great *vornic* in later life.

Chapter IV is dedicated to the population of the medieval city of Piatra. As in other cities, this community has experienced an ethnic diversity. Missionary Marco Bandini pointed out that in the beginning the city was ‘‘pure hungarian’’. The presence of the Hungarians in this place is also proved by a mid-16th century account. There was certainly a Hungarian community in the city of Piatra, and its first representatives probably arrived before 1400. This is how the Hungarian name of the urban center is justified, Káracsonkö (*Piatra lui Crăciun*), attested in 1395, which was preserved until the 18th century, in its early version. On the other hand, the presence of Hungarians in this area has imprinted early traces around the hydronymy and toponymy of the site. It seems that for Piatra, the Hungarians were the equivalent of the Saxons of Neamț. The measures taken by the descendants of Petru

Rareș significantly reduced the number of foreigners. Other attested ethnicities were the Greeks, the Turks, the Jews.

In the 17th century the city had a dominant Romanian population, as evidenced by the documents from those times. Families from that period, like Axintie, Costân, Cotruță, Covrig, Curt, Hâncu, Hârco, Munteanu, Mușat, Nechita, Miron, Orzea, Pirțu, Roșca, Rusul etc., have crossed the ages and have been preserved to this day.

The documents mention a distinct category, composed of “good people” of different ages, created in the elite of community. Besides merchants and craftsmen, it was also composed of priests, especially by “the princely” ones, which are often recorded through the conclusion of the document. Some of the priests were good connoisseurs of the Slavonic language and they have contributed substantially to the spread of religious literature. Thus, Andrușco the priest copied between 1526-1527 at least a series of *mineie* (*religious books*), which were given to the *Schitul lui Iosif*, the future monastery of Bisericani.

Because it was on an important communication route, the urban settlement was also involved in commercial activities. The merchants (such as Adam from Șarahod) arrived at the weekly fairs from here, on Thursdays, and at the annual ones on Sundays, but also for the fairs around, such as the one on the estate of Gârcina Monastery. Among the craftsmen were *butnarii*. Recorded for the first time in the first decade of the 17th century, these craftsmen had their residence not in the heart of the city, but in the village of Mărăței, located on the border of the urban center.

A documents from 1631 mentions a hay “which the *butnari* of the village Vânători have mastered (Piatra)”. We believe this property was the same place that, at some point, belonged to the *butnari* of Mărăței. Before May 6, 1665, when these craftsmen organized themselves in guilds (in 1665 they had Vasile as starosta). In *zapisul* (*deed*) that nominally shows the 9 craftsmen who formed the association we can find several members who belonged to the same family, Ionașcu, Dicul and Dumitrașcu, father and son, the brothers Toader and Vasile, that highlights the oldness of this craft in that place and its transfer from one generation, to another.

In parallel with the practice of various trades, some of the inhabitants of Piatra also engaged in agriculture and animal husbandry. The two occupations provided them a part of their daily food needs and allowed them to accumulate additional income. The cultivation of cereals also results from the organization of a large number of mills, in the heart and the border of the city, as we have shown above. In 1688, Franciscan missionary Antonio Giorgini said about Piatra’s inhabitants that they were “very rich, especially in cattle”. This activity

was facilitated by large natural grassland and the permanent establishment of *curături* (places for farming) on the mountain territory.

In Chapter V, we discussed some of the events in which the city from the confluence of Cuejdi and Bistrița was involved. In January 1395, a Hungarian army, led by the King Sigismund of Luxembourg himself, entered Moldova in order to punish the new voivode Ștefan I, who was perceived as an enemy of the Hungarian Crown. In 1538, Petru Rareș took refuge in this place; his passage is recounted by the chroniclers and has been strongly imprinted in the consciousness of the contemporaries of the event. The descendants kept this memorable fact in their memory and enriched it to give it even more value. In 1600, through the city passed the army of Mihai Viteazul, on the way to the Neamt Fortress. Later, the inhabitants of the city were affected by the arrival of Polish mercenaries. At the beginning of the 18th century, Tatar armies passed through Piatra, on their way to Transylvania.

As with other cities, Piatra contributed significantly to the development of Romanian medieval civilization. Through their material and spiritual creation, the people of this place showed they have live up to the demands of the times they have crossed. The evidence is the documents that have been preserved, the archaeological discoveries, but also the constructions that faced time and proved the creative power of their makers.

Bibliography

Sources

I. Documented

a) Unpublished

Funds of documents and manuscripts from the Galati National Archives ("V.A. Urechia" Library, Documents), the Iași National Archives (Bistrița, Bisericani, Cetățuia, Pângărați and Văratec Monasteries, "Constantin Turcu" Personal Fund) and the Romanian Academy Library (Historical Documents).

b) Edited

Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie, Lwow, III, 1872; IV, Lwow, 1873.

Archiv fur Siebenburgische Landeskunde, XI, Sibiu, 1873.

Băileanu, Gheorghe, *Evoluția juridică a Epitropiei Sf. Spiridon*, II - III, Iași, 1929.

Bălan, T., *Documente bucovinene*, III (1573-1720), Cernăuți, 1939; IV (1721-1744), Cernăuți, 1938; V (1745-1760), Cernăuți, 1939.

Băleanu, Alexandru, *Documente și regeste moldovenești*, în **CI**, VIII-IX, 1932-1933, 2.

Berechet, Ștefan, *Documente vechi din Piatra*, în **ALPR**, 1936-1940.

Bodale, Arcadie M., *Noi documente moldovenești din arhiva Metohului Sfântului Mormânt din Constantinopol, 1618-1857*, în **AȘUI**, istorie, LII-LIII, 2006-2007.

Bogdan, Damian P., *Pomelnicul mănăstirii Bistrița*, București, 1941.

Bogdan I., *Documentele lui Ștefan cel Mare*, I (Hrisoave și cărți domnești), București, 1913.

Idem, *Sămile mănăstirilor de țară din Moldova pe anul 1742*, în **BCIR**, I, 1915.

Burada, Teodor, *Documente inedite privitoare la istoria română*, în **RIAF**, V/2, 1885.

Bulat, T. G., *Documentele mănăstirii Văratec (1497-1836)*, Chișinău, 1939.

Catalog Iași=Catalog de documente din Arhivele Statului Iași, I (1398-1595), întocmit de Virginia Isac, București, 1989.

CDM = *Catalogul documentelor moldovenești din Arhiva Istorică Centrală a Statului*, I (1387-1620), București, 1957; II (1621-1652), București, 1959; III (1653-1675), București, 1968; IV (1676-1700), București, 1970; V (1701-1720), București, 1974; supl. I (1403-1700), București, 1975.

Codrescu T., *Uricariul*, XVI, Iași, 1891.

Condica lui Mavrocordat = *Condica lui Constantin Mavrocordat*, ediție cu introducere, note, indici și glosar alcătuită de Corneliu Istrati, I-III, Iași, 2008.

Constantinescu, D., *Documente moldovenești din secolul al XVII-lea (1642-1698)*, în **AIIAI**, VIII, 1971.

Costăchescu, Mihai, *Documente moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, I-II, Iași, 1931-1932.

Idem, *Documente moldovenești de la Ștefan cel Mare.*, Iași, 1933.

Corfus, Ilie, *Documente privitoare la istoria României culese din arhivele polone. Secolul al XVI-lea*, București, Editura Academiei, 1979.

Idem, *Documente privitoare la istoria României culese din arhivele polone. Secolul al XVII-lea*, București, Editura Academiei, 1983.

DIR, A = *Documente privind istoria României*, A, Moldova, veacul XVI, I (1501-1550), București, Editura Academiei, 1953; II (1551-1570), București, Editura Academiei, 1951; III (1571-1590), București, Editura Academiei, 1951; IV (1591-1600), București, Editura Academiei, 1952; veacul XVII, V (I) (1601-1605), București, 1952; II (1606-1610), București, Editura Academiei, 1953; III (1611-1615), București, Editura Academiei, 1954; IV (1616-1620), București, Editura Academiei, 1956; V (1621-1625), București, Editura Academiei, 1957; C, Transilvania, veacul XIV (1341-1350), București, Editura Academiei, 1955.

Documente agrare = *Documente privind relațiile agrare în veacul al XVIII-lea*, II, Moldova, editate de Vasile Mihordea, Ioana Constantinescu, Corneliu Istrati, București, Editura Academiei, 1966.

Documente Iași = *Documente privitoare la istoria orașului Iași*, editate de Ioan Caproșu, II (1661-1690), Iași, 2000; III (1691-1725), Iași, 2000; IV (1726-1740), Iași, 2001; V (1741-1755), Iași, 2001.

Documente Iași = Documente privitoare la istoria orașului Iași, I (1408-1660), editate de Ioan Caproșu și Petronel Zahariuc, Iași, 1999.

DRH, A = *Documenta Romaniae Historica*, A, Moldova, I (1384-1448), volum întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și L. Șimanschi, București, Editura Academiei, 1975; II (1449-1486), volum întocmit de Leon Șimanschi în colaborare cu Georgeta Ignat și Dumitru Agache, București, Editura Academiei, 1976; III (1487-1504), volum întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și N. Ciocan, București, Editura Academiei, 1980; IV (1505-1526), volum întocmit de I. Caproșu, București, Editura Academiei, 2019; VI (1546-1570), volum întocmit de I. Caproșu, București, Editura Academiei, 2006; VII (1571-1584), volum întocmit de I. Caproșu, București, Editura Academiei, 2012; VIII (1585-1592), volum întocmit de I. Caproșu, București, Editura Academiei, 2014; IX (1593-1598), volum întocmit de Petronel Zahariuc, Marius Chelcu, Silviu Vacaru, Cătălina Chelcu și Sorin Grigoriuță, București, Editura Academiei, 2014; XVIII (1623-1625), volum întocmit de I. Caproșu și V. Constantinov, București, Editura Academiei, 2006; XIX (1626-1628), volum întocmit de Haralambie Chrică, București, Editura Academiei, 1969; XX (1629-1631), volum întocmit de I. Caproșu și C. Burac, București, Editura Academiei, 2011; XXI (1632-1633), volum întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și L. Șimanschi, București, Editura Academiei, 1971; XXII (1634), volum întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și L. Șimanschi, București, Editura Academiei, 1974; XXIII (1635-1636), volum întocmit de L. Șimanschi, Nistor Ciocan, Georgeta Ignat și Dumitru Agachi, București, Editura Academiei, 1996; XXIV (1637-1638) volum întocmit de C. Cihodaru și I. Caproșu, București, Editura Academiei, 1998; XXV (1639-1640), volum întocmit de Nistor Ciocan, Dumitru Agache, Georgeta Ignat și Marius Chelcu, București, Editura Academiei, 2003; XXVI (1641-1642), volum întocmit de I. Caproșu, București, Editura Academiei, 2003; XXVII (1643-1644), volum întocmit de Petronel Zahariuc, Cătălina Chelcu, Mariu Chelcu, Silviu Văcaru, Nistor Ciocan, Dumitru Ciurea, București, Editura Academiei, 2005; XXVIII (1645-1646), volum întocmit de Petronel Zahariuc, Marius Chelcu, Silviu Văcaru, Cătălina Chelcu, București, Editura Academiei, 2006; C, Transilvania, X (1351-1355), volum întocmit de Sabin Belu, Ioan Dani, Aurel Răduțiu, Viorica Pervain și Konrad G. Gündisch, București, Editura Academiei, 1977; XII (1361-1365), volum întocmit de Aurel Răduțiu, Viorica Pervain, Sabin Belu, Ioan Dani și Marionela Wolf, București, 1985; D, Relații între Țările Române, I (1222-1456), volum întocmit de Acad. Ștefan Pascu, Constantin Cihodaru, Konrad Gündisch, Damaschin Mioc și Viorica Pervain, București, Editura Academiei, 1977.

Documente din Basarabia, <I>. Adunate de Visarion Puiu, Constantin Tomescu, Ștefan Berechet, Ștefan Ciobanu, Chișinău, 1928.

Documente din vechiul ocol al Câmpulungului Moldovenesc, culese, adnotate și publicate de T.V. Stefanelli, București, 1915.

Documente privitoare la istoria economică a României. Orașe și târguri, A, Moldova, II, sub. red. lui Gh. Ungureanu et all, București, Direcția Generală a Arhivelor Statului, 1960.

Documente românești reproduse după originale sau după fotografii. Editate de Ion Bianu, partea I, tomul I, fasc. 1-2, București, 1907.

Ghibănescu, *Ispisoace* = Ghibănescu, Gh., *Ispisoace și zapise*, III/1, Iași, 1910; III/2, Iași, 1912; IV/1, Iași, 1914; IV/2, Iași, 1915; V/1, Iași, 1921; V/2, Iași, 1923; VI/1, Iași, 1931.

Idem, *Surete* = Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade*, I, Iași, 1906; II, Iași, 1907; IV, Iași, 1908; V, Iași, 1908; VII, Iași, 1912; VIII, Iași, 1913; IX, Iași, 1914; X, Iași, 1915; XI, Iași, 1922; XII, Iași, 1924; XIII, Huși, 1923; XIV, Huși, 1925; XV, Iași, 1926; XVI, Iași, 1926; XVII, Huși, 1927; XX, Iași, 1928; XXI, Iași, 1929; XXII, Iași, 1929; XXIII, Iași, 1929; XXIV, Iași, 1930; XXV, Iași, 1933.

Hasdeu-Petriceicu, Bogdan, *Arhiva istorică a României*, I, ediție critică de I. Opreșan, București, Editura Saeculum I.O, 2013.

Holban, Th., *Documente externe (1552-1561)*, în **RdI**, tom 18, 1965, 3.

Hurmuzaki=*Documente privitoare la istoria românilor, culese de Eudoxiu de Hurmuzaki*, VI (1700-1750). Cu portretul lui Dimitrie Cantemir, București, 1878; VIII (1376-1650), București, 1894; XI (1517-1612), cuprinzând documente adunate, adnotate și publicate de N. Iorga, București, 1900; XV/1-2. Acte și scrisori din arhivele ardelen (Bistrița, Brașov, Sibiu). Publicate după copiile Academiei Române de N. Iorga, București, 1911-1913.

Iorga N., *Acte privitoare la Câmpul lui Dragoș*, în **RI**, 1916, nr. 7-9.

Idem, *Documente românești din arhivele Bistriței*, I-II, București, 1899-1900.

Idem, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, V, București, 1903; VI, București, 1904; VII, București, 1904; XI, București, 1906; XV/1, București, 1905; XVI, București, 1909.

Idem, *Un act municipal al orașului Piatra*, în Idem, „Studii și documente”, XVI.

Iványi, Béla, *Oklevéltár a Tomaj nemzetségbeli losonczi Bánffy család történetéhez*, II (1458-1526), Budapesta, 1908.

Izvoare și mărturii referitoare la evreii din România, I, întocmit de Victor Eskenasy. Cuvânt înainte de dr. Moses Rosen. Ediția a II-a, revăzută, București, Editura „Hasefer”, 1995; II/2, întocmit de L. Benjamin, M. Spelmann, S. Stanciu. Prefață de dr. Moses Rosen, cuvânt înainte de Prof. univ. dr. Ghe. Platon, București, Editura Hasefer, 1991.

Lukinich, Emerico, *Documenta historiam Valachorum in Hungaria illustrantia usque ad annum 1400 p. Christum*, Budapesta, 1941.

Marinescu, Florin, Gorovei, Ștefan S., *Documente inedite de la Miron Vodă Barnovschi*, în „Dragomirna. Ctitori și restauratori”. Carte tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, Sfânta Mănăstire Dragomirna, 2015.

Marinescu, Iulian, *Acte moldovenești felurite*, în **BCIR**, VIII, 1929.

MEF=*Moldova în epoca feudalismului*, IV (1641-1660), volum întocmit de D. M. Dragnev, A. N. Nichitici, L. I. Svetlicinaia, P. V. Sovetov, Chișinău, 1986; VII/2, volum întocmit de P. G. Dimitriev și P. V. Sovetov, Chișinău, 1975.

Mihail, Paul, *Document de limbă românească din veacul al XVI-lea*, în **ALNI**, Iași, 1946.

Idem, *Documente și zapise moldovenești de la Constantinopol (1607-1806)*, Iași, 1948.

Mihályi, Ioan, *Diplome maramureșene din sec. XIV și XV*, Sighetu-Marmației, 1900.
Moldvai csángo-magyar okmánytár, I-II, coordonate de Kálmán Benda, Budapesta, 1989.

Музейное собрание рукописей, II, Moscova, Biblioteca Academiei Ruse, 1997.

Oklevéltár a gróf Csáky család történetéhez, I. Oklevelek 1229-1499, Budapesta, 1919.

Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul și ținutul Lăpușnei*, București, 1937.

Idem, *Documente privitoare la târgul și ținutul Orheiului*, București, 1944.

Stoide, C. A., *Documente din ținutul Neamț, secolele XVI-XVIII*, în **ALPR**, 1936-1940.

Idem, *Documente și regeste nemțene de la Dabija Vodă*, în **ALPR**, 1934-1935.

Idem, Turcu, C., *Documente și regeste din ținutul Neamțului (sec. XVI, XVII, XVIII)*. Extras din Revista „Apostolul”, 9-11, Piatra-Neamț, 1935.

Varjú, Elemér, *Oklevéltár a Tomaj nemzetségbeli losonczi Bánffy család történetéhez*, I (1214-1457), Budapesta, 1908.

Veress, *Documente=Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și a Țării Românești*. Publicate de Dr. Andrei Veress, I (1527-1572), București, 1929; VII (1602-1606), București, 1939; XI (1661-1690), București, 1939.

Zsigmondkori oklevéltár, I (1387-1399). Întocmit de Elemér Mályusz, Budapesta, 1951.

II. *Narrative*

Bandini, Marco, *Codex. Vizitarea generală a tuturor Biserichilor Catolice de rit roman din Provincia Moldova 1646-1648*. Ediție bilingvă. Introducere, text latin stabilit, traducere, glosar de Traian Diaconescu, Iași, Editura Presa Bună, 2006, p.188-192 și 360.

Bonfinis, Antonius de, *Rerum ungaricarum decades*. Ediderunt I. Fögel, B. Iványi, L. Juhász, III, 1936.

Costin, Miron, *Cronica polonă*, în „Opere alese”. Antologie, prefață și note de Gheorghe Pop. Text stabilit de P. P. Panaitescu, București, Editura Tineretului, 1966.

Idem, *Letopisețul Țării Moldovei de la Aron Vodă încoace*. Ediție critică de P. P. Panaitescu, București, 1944.

Canta, Ioan, < *Letopisețul Țării Moldovei de la a doua și până la a patra domnie a lui Constantin Mavrocordat voievod*>(1741-1748), în Pseudo Enache Kogălniceanu, Ion Canta, *Cronici moldovenești (1741-1769)*. Ediție critică de Aurora Ilieș și Ioana Zmeu. Studiu introductiv de Aurora Ilieș, București, Editura Minerva, 1987.

Cantemir, Dimitrie, *Descrierea Moldovei*. Traducere după originalul latin de Gh. Guțu, București, Editura Academiei, 1973.

Călători străini = Călători străini despre Țările Române, V, volum îngrijit de Maria Holban, M. M. Alexandrescu-Dersca Bulgaru, Paul Cernovodeanu, București, 1973; VI, volum îngrijit de M. M. Alexandrescu-Dersca Bulgaru și Mustafa Ali Mehmet, București, 1976; VII, volum îngrijit de Maria Holban, M. M. Alexandrescu-Dersca Bulgaru, Paul Cernovodeanu, București, 1980; IX, volum îngrijit de Maria Holban, M.M Alexandrescu-Dersca Bulgaru, Paul Cernovodeanu, București, Editura Academiei, 1997; X/1-2, volume

îngrijite de Maria Holban, M.M Alexandrescu-Dersca Bulgaru, Paul Cernovodeanu, București, Editura Academiei, 2000-2001.

Costin, Miron, *Cronica Țării Moldovei și a Munteniei (1684)*, în „Cronice inedite atingătoare de istoria românilor”, adunate și publicate cu traduceri și adnotațiuni de Ioan Bogdan, București, 1895.

Cronica anonimă a Moldovei (1662-1733). Tradusă în grecește de A. Amiras, în „Cronicele României sau Letopisețele Moldaviei și Valahiei”, ediția a doua. Revăzută, înzestrată cu note, biografii și facsimile, cuprinzând mai multe cronici nepublicate încă, și, ca adaos, tabele istorice ale României de la 1766 la 11 februarie 1866, de Mihail Kogălniceanu, tomul III, București, 1874.

Cronica Ghiculeștilor. Istoria Moldovei între anii 1695-1754. Ediție îngrijită de Nestor Camariano și Ariadna Camariano-Cioran, București, Editura Academiei Române, 1965.

Cronicile slavo-române din sec. XV-XVI, publicate de Ion Bogdan. Ediție revăzută și completată de P. P. Panaitescu, București, Editura Academiei, 1959.

Lința, Elena, *Pomelnicul de la Bisericanii*, în **Rsl**, XIV, 1967.

Monumenta Hungariae Historica. Scriptorum, II, Pesta, 1857.

Neculce, Ioan, *O samă de cuvinte*, în „Opere”, ediție îngrijită de Gabriel Ștrempel, București, Editura Minerva, 1982, p. 170.

Новгородская карамзинская летопись, sub redacția lui V. I. Buganov și B.A. Râbakov, Sankt Petersburg, 2012.

Полное собрание Русскихъ лѣтописей. Новгородская первая летопись старшего и младшего изводов, sub redacția lui A.N. Nasnov, Moscova, 1950.

Полное собрание Русскихъ лѣтописей, изданое по высочайшему повелению археографическою коммиссиею, t. 7. *Лѣтопись по Воскресенскому списку*, Sankt Petersburg, 1856.

Ibidem, t. 23 (*Ермолинская лѣтопись*), 1910.

Thuroczy, Janos, *Chronicle of the Hungarians*. Translation by Frank Mantello. Foreword and Commentary by Pál Engel, Indiana University, 1991.

Idem, *Chronica Hungarorum. II. Comentarii. 2. Ab anno 1301 usque ad annum 1487*. Ediție îngrijită de Élemer Mályusz și Julio Kristi, Budapesta, Editura Academiei, 1988.

Idem, *Magyar crónica*. Ediție îngrijită de Geréb László, Kardos Tibor și Mezey László, Budapesta, Magyar Helikon, 1957.

Ureche, Grigore, *Letopisețul Țării Moldovei*. Ediție îngrijită, studiu introductiv, indice și glosar de P. P. Panaitescu, București, ESPLA, 1958.

III. *Cartographic*

a. *Unpublished*

The „Plans and Decisions” collection, from the National Archives of Romania, Neamț County: „Planul moșiilor Turturești, Drăgoești, Dărmănești, Popcești” (nr. 6); „Planul moșiei Tătărași, proprietatea Mănăstirii Bistrița” (nr. 10); „Planul topografic al moșiei Siliștea sau Sarata, proprietatea mănăstirii Pângărați” (nr. 20); „Planul moșiilor Vânătorii, Calu și Săvineștii, proprietatea mănăstirii Bisericiani” (nr. 28); „Planul moșiei Sarata, proprietatea mănăstirii Văratec” (nr.51), and the "Collection of Plans" from the Library of the Romanian Academy („Planul moșiilor Dărmănești, Târgul Pietrii și Mărăței”, 75/1827).

b. *Edited*

Austrian maps of Moldavia between the years 1773-1774 and 1788-1790 (*Moldawischen Districten(1788-1790)-Josephinische Landesaufnahme*(<http://mapire.eu/de/map/firstsurvey-moldova>) and *Moldawier-Wallachisch Militar-Regiment(1773-1774)-Josephinische Landesaufnahme*(<http://mapire.eu/de/map/firstsurvey-moldova-wallachia>).

GENERAL AND SPECIAL WORKS

Albotă, Mihai-Gabriel, *Munții Ceahlău*, București, Casa Editorială pentru Turism și Cultură „Abeona”, 1992.

Amăriuței, Mihai-Cristian, Bacumenco, Ludmila, *Documente referitoare la istoria Țării Moldovei*, în **ArchM**, I, 2009.

Andea, Susana, *Itinerariile regilor în Transilvania voievodală și în comitatele vestice și nordice, în Transilvania (sec. XIII-XVII). Studii istorice*, București, Editura Academiei, 2005.

Andrei, Victor, *Două hărți ale ținutului Neamț lucrate de un elev al lui Gheorghe Asachi*, în „Anuarul Școlii Normale de Învățătoare Piatra-Neamț”, 1939.

Andronic, Alexandru, *Iași până la mijlocul secolului al XVII-lea: Geneză și evoluție*, Iași, Editura „Junimea”, 1986.

Idem, *Orașe moldovenești în secolul al XIV-lea, în lumina celor mai vechi izvoare rusești*, în **RSL**, XI, 1965.

Idem, Popescu, Rica, *Curtea domnească de la Vaslui din vremea lui Ștefan cel Mare*, în „Muzeul Național”, VI, 1982.

Idem, *Principalele rezultate ale cercetărilor arheologice de la Vaslui-Curțile Domnești din anii 1976-1977*, în **AMM**, I, 1979.

Antonescu, Iulian, *Curțile domnești de la Bacău*, în „Carpica”, II, 1969.

Antonovici, Ioan, *Mănăstirea Florești din plasa Smila, județul Tutova*, București, 1916.

Idem, *Un manuscris din mănăstirea Pângărați, județul Neamțului*, în **RIAF**, X/1, 1909.

Apăvăloae, Mihail, *Piatra-Neamț. Studiu monografic*, Piatra-Neamț, Editura „Cetatea Doamnei”, 2005.

Apetrei, Cristian Nicolae, *Patrimoniul funciar al marelui postelnic Dumitrache Chiriță Paleologul*, în „Studia varia in honorem Professoris Ștefan Ștefănescu octogenarii”. Editurunt Cristian Luca et Ionel Căndea, București-Brăila, Editura Academiei, 2009.

Apostolescu, Virgil, *Mărturii documentare privind distrugerile și înstrăinările de materiale arhivistice din Moldova până în secolul XVIII*, în **AIIAI**, XVI, 1979.

Arms and people in Ulrich Richental's Chronik des Konzils zu Konstanz 1414-1418, ediție și introducere de Steen Clemmensen, Farum, 2011, appendix A.

Artimon, Alexandru, *Orașul medieval Trotuș în secolele XIV-XVII. Geneză și evoluție*, Bacău, Editura Corgal Press, 2003.

Idem, *Civilizația medievală urbană din secolele XIV-XVII (Bacău, Tg. Trotuș, Adjud)*, Iași, Editura Documentis, 1998.

Idem, Mîtreă, Ioan, *Bacău-reședință voievodală*, Bacău, 1996.

Asachi, Gheorghe, *Biserica Sf. Ioan din Piatra*, în „Calendar pentru poporul românesc pe anul 1847”, VI, Iași, 1847.

Idem, *Itineraru sau călăuzul la Pion*, în „Opere”, II. Ediție critică și prefață de N. A. Ursu, București, Editura Minerva, 1980.

Idem, *Piatra idolilor*, în „Almanahul de învățătură și petrecere”, Iași, 1847.

Asăvoaie, Costică, *Observații și precizări privitoare la Câmpul lui Dragoș (I-II)*, în **AM**, XVII, 1994, și XIX, 1996.

Atanasiu, Mihai–Bogdan, *Marele vornic Toma Cantacuzino și mormintele Cantacuzinești de la Golia*, în „Monumentul XII. Lucrările Simpozionului Național Monumentul – Tradiție și viitor”, partea I, vol. coordonat de Lucian-Valeriu Lefter, Aurica Ichim și Sorin Iftimi, Iași, Editura „Doxologia”, 2011.

Auner, C., *Moldova la Soborul din Florența*, ediția a II-a, București, 1915.

Аверьянов, К. А., *Загадка завещания Ивана Калиты. Присоединение Галича, Углича и Белоозера к Московскому княжеству в XIV в.*, Moscova, 2018.

Bacalov, Sergiu, *Boierimea Țării Moldovei la mijlocul secolului al XVII-lea-începutul secolului al XVIII-lea (Studiu istorico-genealogic)*, Chișinău, 2012.

Idem, *Procesul de împământenire a boierimii alogene în Țara Moldovei în secolul al XVII-lea. Aspecte din viața și activitatea marelui postelnic Stamatie Hioti (Sacâzliul)*, în „Revista de istorie a Moldovei”, 86, 2011, 1-2.

Balș, G., *Bisericile lui Ștefan cel Mare*. Ediția a 2-a, îngrijită de Tereza Sinigalia și Paraschiva-Victoria Batariuc, Suceava, Editura „Karl A. Romstorfer”, 2012.

Balș Șt., Crețeanu R., *Monumentele din lemn*, în „Cercetări arheologice și istorice din zona lacului de acumulare Bicăz”.

Bartok, Botond, et all, *Repertoriul arheologic al județului Covasna*, Sfântu-Gheorghe, Muzeul Carpaților Răsăriteni, 1998.

Batariuc, Paraschiva–Victoria, *Cahle din Moldova medievală (secolele XIV-XVII)*, Suceava, Muzeul Național al Bucovinei, 1999.

Eadem, *Din nou despre ceramica cenușie de la Suceava*, în **AM**, XXV, 2002.

Eadem, *Locuințe medievale la Suceava*, în **CM**, XXVIII, 2005, p. 23-34.

Băcilă, Ioan C., *Hotarul de apus al Moldovei*, în **BSRG**, XLI, 1922.

Bălan, Teodor, *Din istoricul Câmpulungului Moldovenesc*, București, Editura Științifică, 1960.

Bănescu, Nicolae, *Recenzii*, în „Bizantinische Zeitschrift”, 29, 1929-1930.

Bătrâna, Adrian, Sion, Gh., *Locuința din a doua jumătate a secolului XIV de la Târgu-Neamț*, în **SCIVA**, 57, 2006, 1-4.

Berdecka, Anna, *Nowe lokacje miast królewskich w Malopolsce w latach 1333-1370: chronologia i rozmieszczenie*, în *Przegląd Historyczny*, 65, 1974, 4.

Bejenaru, N. C., *Ștefan Tomșa II*, Iași, 1926.

Beke György, *Tatárhalom*, în „Forrás”, 1997.

Benkő, Loránd, *A csángók eredete es települése a nyelvtudomány szemszögéből*, în „Magyar Nyelvoör”, 1989.

Bichir, Gh., *Cultura carpică*, București, Editura Academiei, 1973.

Binder, Pavel, *Din geografia istorică a pasurilor din Carpații Orientali*, în „File de istorie”, III, 1974, Bistrița.

Idem, *Drumurile și plaiurile Carpaților Orientali*, în **SAI**, XX, 1972.

Idem, *O identificare din poemul „Zlatna” al lui Martin Opitz*, în **RdI**, 31, 1978.

Bodale, Arcadie, *Repertoriul actelor privitoare la instituțiile eclesiastice din Țara Românească și Moldova până la 1742. Colecția de documente de la Arhivele Naționale Iași*, în **ArchM**, I, 2009.

Bórd, Zsigmont, *Spade medievale descoperite în județul Covasna*, în **ATF**, III, 2014.

Botezatu, Daniel, *Dregătorii Botoșanilor. Vornicii de Botoșani*, în **AMS**, XIV-XV, 2015-2016.

Idem, *Ocolul târgului Hârlău. Geneză și evoluție*, în „Ioan Neculce”, I, 1995.

Bozac, Ileana, Pavel, Teodor, *Călătoria împăratului Iosif al II-lea în Transilvania la 1773*, I, Cluj-Napoca, Editura „Institutului Cultural Român”, 2006.

Braun, Karl-Heinz, et all, *Das Konstanzer Konzil. Essays. 1414–1418. Weltereignis des Mittelalters*, Stuttgart, 2013.

Bromberg J., *Toponymical and Historical Miscellanies on Medieval Dobrudja, Bessarabia and Moldo-Wallachia*, în „Byzantion. Revue Internationale des Études Byzantines”, Bruxelles, XIII, 1938, 1.

Burac, Constantin, *Țimurile Țării Moldovei până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, București, Editura Academica, 2002.

Burlacu, Gheorghe, *Ocolul domnesc al Bacăului (sec. XV-XVIII)*, în „Carpica”, XIII, 1981.

Butnaru Daniela, Moscal Dinu, Prisacaru Ana-Maria, Cojocaru Vlad, *Tezaurul Toponimic al României. Moldova, II. Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*. Partea 1. *Toponime personale*. Sub redacția Prof. univ. dr. Dragoș Moldoveanu, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2014.

Butnaru, Viorel M., *Date preliminare referitoare la piesele numismatice de la Curtea Domnească*, în Gheorghe Dumitroaia (coordonator), „Piatra-Neamț Curtea Domnească. Rapoarte arheologice”.

Butură, Valer, *Etnografia poporului român*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1978.

Buzilă, Aurel, *Din activitatea cultural-educativă a lui Constantin Matasă*, în **MA**, XII-XIV, 1980-1982.

Caproșu I., *Structuri fiscale și administrative într-un catastif moldovenesc de visterie din 1606*, în **AIII**, XXX, 1993.

Căprăroiu, Denis, *Orașul medieval în spațiul românesc extracarpatic (sec. X-XIV)*, ediția II-a, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2014.

Câdea, Virgil, *Mărturii românești peste hotare. Creații românești și izvoare despre români în colecții din străinătate*, serie nouă, IV (Polonia-Rusia). Ediție coordonată de Ioana Feodorov și Andrei Timotin, București, Editura Bibliotecii Bucureștilor, 2012.

Cârciumaru, Marin, Nițu, Elena-Cristina, *Symbolic Behaviour and Art on the Territory of Romania from the Middle Palaeolithic to the Mesolithic (55,000-7,500 B.P.) / Comportamentul Simbolic și Arta pe teritoriul României din Paleoliticul mijlociu până în Mezolitic (55.000-7.500 B.P.)*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2018.

Ceaușu, Silviu-Constantin, *Clopotul cel mare și câteva inscripții funerare de la Biserica „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul”*, în **MA**, XXVIII, 2012.

Idem, Dumitroaia, Gheorghe, *Cercetări arheologice preventive în perimetrul Ansamblului medieval Curtea Domnească-Pivnița II(2014)*, în Gheorghe Dumitroaia (coordonator), „Piatra-Neamț Curtea Domnească. Rapoarte arheologice”.

Cercetări arheologice și istorice din zona Lacului de acumulare Bicaz. Volum îngrijit de Mircea Petrescu-Dîmbovița și Victor Spinei, Piatra-Neamț, Editura „Constantin Matasă”, 2003.

Cernovodeanu, Dan, *Evoluția armelor Țărilor Române de la apariția lor și până în zilele noastre*, Brăila, Editura Istros, 2005.

Chelcu, Marius, *Istoria orașelor din Moldova de la jumătatea secolului al XVI-lea până la jumătatea secolului al XVIII-lea. Studii și documente*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2015.

Idem, *Orășenii din Iași în secolul XVII-solidarități și diferențe*, în **AIIICN**, XLIX, 2010.

Idem, *O scrisoare din Târgul Piatra de acum două veacuri: contribuții la istoria orașului*, în **AIIIX**, XLVIII, 2010.

Cheptea, Stela, *Biserica „Sfântul Gheorghe” și Curtea Domnească Hârlău*, Iași, Editura Golia, 2004.

Eadem, *Un oraș medieval: Harlău*, Iași, Centrul de Istorie și Civilizație Europeană, 2000.

Chevalier J, Gheerbrant, A., *Dicționar de simboluri*, Iași, Editura Polirom, 2009.

Chindea, T., *Contribuții la istoria românilor din Giurgeul Ciucului*, Gheorgheni, 1930.

Cihodaru, Constantin, *Alexandru cel Bun (23 aprilie 1399-1 ianuarie 1432)*, Iași, Editura „Junimea”, 1984.

Idem, *Considerații asupra unor acte autentice considerate false în colecția „Documente privind istoria României, seria A, Moldova”*, în **AȘUI**, serie nouă, secț. III, istorie, XXX, 1984.

Idem, *Cu privire la localizarea unor evenimente din istoria Moldovei: Hindău, Direptate, Crăciuna și Roșcani*, în **AIIAI**, XIX, 1982.

Idem, *Formarea hotarului dintre Moldova și Țara Românească în secolul al XV-lea*, în „Stat, societate, națiune. Interpretări istorice”, volum îngrijit de Nicolae Edroiu, Aurel Răduțiu, Pompiliu Teodor, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1982.

Idem, *Observații cu privire la procesul de formare și de consolidare a statului feudal Moldova în sec. XI-XIV(II)*, în **AIIAI**, XVII, 1980.

Idem, *Refacerea ocoalelor cetăților și curților domnești în a doua jumătate a secolului al XV-lea*, în „Omagiu lui P. Constantinescu-Iași”, București, Editura Academiei, 1965.

Idem, *Regiunea Hangu-Bicaz în secolele XIV-XIX*, în „Cercetări arheologice și istorice din zona Lacului de acumulare Bicaz”.

Ciobanu, Sergiu, *Patrimoniul funciar deținut de Andrei Corcodel*, în „Studium,” VIII, Galați, 2015.

Ciocan, N., *Procesul de înstrăinare a moșiei târgurilor din Moldova. Câteva considerații*, în „Profesorului Constantin Cihodaru la a 75-a aniversare”, Iași, Universitatea „Al. I. Cuza”, 1983.

Ciubotaru, Elena, *Monumente istorice din județul Neamț*, I. Situri arheologice, Piatra-Neamț, Editura Crigarux, 2004.

Ciurea, D., *Noi contribuții privind orașele din Moldova în secolele XIV-XIX*, în **AIIAI**, VII, 1970.

Idem, *Organizarea administrativă a statului feudal Moldova (sec. XIV-XVIII)*, în **AIIAI**, 1987.

Idem, *Sigiliile medievale ale orașelor din Moldova*, în **SCS**, istorie, VII, 1956, 2.

Ciulei, Ștefan G., Ciulei, Nina, Ciulei, Ecaterina, *Manuscrisul cu însemnări din călătoria naturalistului Julius Edel și a farmacistului Joseph Szabo prin Moldova în 1835*, în „Momente din trecutul medicinei. Studii, note și documente. Sub redacția dr. G. Brătescu, București, Editura Medicală, 1983.

Чурсин, Д. И., *К вопросу о локализации древнерусских городов Жолваж и Бурин*, în „Filo Ariadne”. 2021, 2.

Clit, Costin, *Un opis al documentelor Mănăstirii Pângărați din anul 1849*, în „Istorie și cultură. In honorem academician Andrei Eșanu”, Chișinău, Biblioteca Științifică, 2018.

Cocîrlă, Pavel, *Târgurile sau orașele Moldovei în epoca feudală, sec. XV-XVIII*, Chișinău, Editura Universitas, 1991.

Costăchel, Valeria, Panaitescu, P. P., Cazacu, A., *Viața feudală în Țara Românească și Moldova(sec. XV-XVII)*, București, Editura Științifică, 1957.

Costin, Miron, *Opere complete*. Ediție îngrijită de V.A. Urechia, II, București, 1888.

Crăciun, Maria, *Protestantism și ortodoxie în Moldova secolului al XVI-lea*, Cluj-Napoca, Fundația Culturală „Cele Trei Crișuri”, 1996.

Creangă, Ion, *Moș Nichifor Coțcariul*, în Idem, „Opere”, II. Ediție îngrijită, note și variante, glosar și bibliografie de Iorgu Iordan și Elisabeta Brâncuș, București, Editura Humanitas, 2014.

Cucoș, Ștefan, *Contribuții la repertoriul arheologic al județului Neamț*, în **MA**, XVIII, 1992.

Idem, *Săpăturile de la Văleni-Piatra Neamț*, în **MA**, VI-VIII, 1974-1976.

Idem, *Săpăturile arheologice din județul Neamț*, în **MA**, I, 1969.

Das Konstanzer Konzil. Katalog. 1414–1418. Weltereignis des Mittelalters. Theiss, Darmstadt 2014.

Dascălu, Florin, *A fost folosit pasul Ghimeș până în veacul al XVII-lea?*, în **AUG**, Istorie, 17, 2018.

Deaconu, Daniel, *Evreii din Moldova de nord. De la primele așezări până în anul 1938. Cu privire specială asupra județului Neamț*, Piatra-Neamț, Editura „Cetatea Doamnei”, 2009.

Дедук, А.В., Список русских городов дальних и ближних»: история изучения, în „Русский книжник”, Moscova, 2015.

Demjén, Andrea, *Analysis of the Stove Tiles Discovered at the Pricske Quarantine (Harghita County)*, în „Ziridava. Studia Archaeologica”, 33, 2009.

Eadem, *A pricskei erőd és vesztegintézet régészeti kutatása*, în „Gyergyószentmiklós a régészeti kutatások tükrében / szerkesztő”, volum întocmit de Demjén Andrea, Cluj Napoca/Gheorgheni, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Muzeul Tarisznyás Márton, 2016.

Diaconescu, Emil, *Vechi drumuri moldovenești. Contribuțiuni în legătură cu luptele lui Ștefan cel Mare pentru ocuparea domniei*. Extras din „Lucrările Societății Geografice „D. Cantemir”, II, 1939.

Diaconescu, Marius, *Structura nobilimii din Transilvania în epoca angevină*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2013.

Diaconu, Luca, *Curțile domnești de la Botoșani. Contribuții la istoria orașului și la stabilirea unei noi atestări documentare a acestuia*, în **AIII**, LII, 2015, Supl.

Dicționar german-român, II (M-Z), București, Editura Univers Enciclopedic, 2007.

Documente privind istoria României, A, Moldova, veacurile XIV-XVII, 1384-1625. Indicele numelor de locuri. Ediție îngrijită și prefațată de I. Caproșu, București, Editura Academiei Române, 1990.

Documente privind istoria României, A, Moldova, veacurile XIV-XVII (1384-1625). Indicele numelor de persoane, întocmit de Alexandru I. Gonța. Ediție îngrijită și cuvânt înainte de I. Caproșu, București, Editura Academiei, 1995.

Dogaru, Maria, *Sigiliile, mărturii ale trecutului istoric. Album sigilografic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976.

Domokos, Pál Péter, *A moldvai magyarság*, Budapesta, 2001.

Donat, Ion, Papacostea, Șerban, *Ținuturile dintre Carpați și Siret într-o descriere austriacă de la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, Brăila, Editura „Istros”, 2015.

Drăganu, Nicolae, *Românii în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei și onomasticii*, București, 1933.

Drăgotescu, Marcel, *Piatra-Neamț. File de monografie*, Piatra-Neamț, Editura „Cetatea Doamnei”, 2004.

Idem, Comaniciu, Adriana, *Monumente istorice și de arhitectură din județul Neamț*, Piatra-Neamț, Editura Nona, 2003.

Drugă, Gheorghe, *Istoria Hangului*, Piatra-Neamț, Editura „Cetatea Doamnei”, 2007.

Dumea, Emil, *Istoria Bisericii Catolice din Moldova*, Iași, Editura Sapienția, 2005.

Dumitrescu, H., *Raport asupra săpăturilor de la Văleni, jud. Neamț*, în **SCIV**, I, 1950, 2.

Dumitroaia, Gheorghe (coordonator), *Piatra-Neamț Curtea Domnească. Rapoarte arheologice*, Piatra-Neamț, Editura „Constantin Matasă”, 2016.

Idem, *Săpăturile arheologice din județul Neamț*, în **MA**, VI-VIII, 1974-1976.

Idem, *Săpăturile arheologice din județul Neamț (1977-1983)*, în **MA**, IX-XI, 1977-1979.

Emandi, Emil-Ioan, Ceaușu, Mihai-Ștefan, *Contribuții de morfologie urbană la cunoașterea istoriei orașului Suceava (1388-1988)*, în **SV**, XV, 1988.

Idem, *Observații de geografie istorică privind ocolul orașului Suceava*, în **SV**, IV, 1977.

Engel, Pál, *Magyarország világi archontológiája, 1301–1457*, I, Budapesta, 1996.

Idem, *Regatul Sfântului Ștefan. Istoria ungariei medievale (895-1526)*. Traducere din limba maghiară de Aurora Moga. Ediție îngrijită de Adrian Andrei Rusu și Ioan Drăgan, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2006.

Eremia, Ion, *Statutul politico-juridic al Țării Moldovei într-o nouă sursă istorică-Cronica Moldovei de la Cracovia*, în „Tyrageția”, III (XVIII), 2009, 2.

Idem, *Unele considerații privind hotarele Țării Moldovei în a doua jumătate a secolului al XIV-lea-Pocuția și Colomeea*, în „Tyrageția”, istorie-muzeologie, serie nouă, IV (XIX), 2010.

Expunere statistică a Ministerului Lucrărilor Publice la sfârșitul anului 1897. Vol. II-Șosele județene, vicinale și comunale, București, 1900.

Famiiliile boierești din Moldova și Țara Românească. Enciclopedie istorică, genealogică și biografică, III. Familia Cantacuzino, coordonator și coautor Mihai Dim. Sturdza, București, Editura Simetria, 2014.

Ferenczi, Géza, *A Moldvai (ösibb) csángókról*, în **CSME**, 2006.

Ferenț, Ioan, *Începuturile Bisericii catolice în Moldova*, Iași, Editura Sapienția, 2004.

Filipașcu, Alexandru, *Înstrăinarea unor familii și averi maramureșene*, în „Transilvania”, 73, 1942, 10.

Idem, *Patronime maramureșene*, București, Editura Albatros, 2003.

Filitti, I. C., *Despre vechea organizare administrativă a Principatelor Române*. Extras din „Revista de Drept Public”, București, 1935.

Florescu, Adrian C., *Așezarea Noua II de la Piatra-Neamț „Steagul Roșu”(Ciritei)*, în **MA**, I, 1969.

Fridvalsky, J., *Minerologia magni principatus Transilvania seu metalla, semi-metalla, sulphura, salia, lapides & aqua conscripta*, Claudiopoli, 1767.

Frigyes, Pesty, *Krassó vármegye története*, III, Budapesta, 1882.

Fuga lui Petru Rareș Vodă prin mahalaua Valea- Viei, în „Buciumul român”, III, 1881.

Gabor, Iosif Pr., *Dicționarul comunităților catolice din Moldova*, Bacău, Editura Conexiuni, 1995.

Galinescu, Teoctist, *Țara Hangelui*, Piatra-Neamț, Editura „Cetatea Doamnei”, 2007.

Garvăn, Daniel, et all, *Piatra-Neamț-Dărmănești. Raport de cercetare arheologică preventivă (2012)*, în **MA**, XXIX-XXX, 2013-2014.

Gheorghiu, C. D., *Dicționar geografic al județului Neamț la anul 1890*, București, 1895.

Gheorghiu, Tudor-Octavian, *Începuturile urbanisticii românești medievale extracarpatică, secolele XIII-XVI*, în **AM**, XXVII, 2004.

Idem, Bica, Smaranda-Maria, *Restituții: Orașe la începuturile Evului Mediu românesc*, București, Editura Fundației Arhitext design, 2015.

Ghițescu, V., *Contribuțiuni nouă la istoricul Liceului „Petru Rareș”*, în **ALPR**, 1934-1935.

Gicoveanu, Mihai, *Bisericile Schitului „Cozla” din Piatra-Neamț. Istorie și arhitectură*, în „Monumentul. Simpozionul Internațional <<Monumentul-Tradiție și viitor>>”, XIX, Iași, Editura Doxologia, 2018.

Idem, *Călătoriile unui Manuscris: Tetraevanghelul din 1502 al ieromonahului Spiridon de la Putna*, în **AP**, XIII, 2017, 1.

Idem, *Spătarul Iordache Darie-Dărmănescu și familia lui*, în **AMS**, XIX-XX, 2020..

Giurescu Constantin C., *Cauzele înfrângerii husiților în Moldova și centrele lor în această țară*, în **SAI**, VIII, 1956.

Giurescu, Constantin C., *Cu privire la hotarul de vest al Moldovei*, în **RIR**, XI-XII, 1941-1942.

Idem, *Tîrguri sau orașe și cetăți moldovene din secolul al X-lea, pînă la mijlocul secolului al XVI-lea*, București, Editura Academiei, 1967.

Idem, *Valoarea istorică a tradițiilor consemnate de Ion Neculce*, în „Studii de folclor și literatură”, București, Editura pentru literatură, 1967.

Idem, *Vechimea satelor Star-Chiojd și Chiojdul Mic din fostul județ al Săcuienilor*, în **RIR**, IV, 1934.

Gonța, Alexandru I., *Studii de istorie medievală*. Texte selectate și pregătite pentru tipar de Maria Magdalena Szekely și Ștefan S. Gorovei. Cu un cuvânt introductiv de Ioan Caproșu, Iași, Editura „Dosoftei”, 1998.

Idem, *Bulgarii și sârbii în Țările Române*, în Idem, „Studii de istorie medievală”.

Idem, *Campania lui Mihai Viteazul în Moldova*, în Idem, „Studii de istorie medievală”.

Idem, *Cercetări cu privire la robia țiganilor din Moldova în veacurile XIV-XVI*, în Idem, „Studii de istorie medievală”.

Idem, *Legăturile economice dintre Moldova și Transilvania în secolele XIII-XVII*. Ediție, prefață, bibliografie și indice de I. Caproșu, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989.

Idem, *Mănăstirea Balica din Iași o ctitorie din veacul al XVI-lea a boierilor buzești din Țara Românească*, în Idem, „Studii de istorie medievală”.

Idem, *Mănăstirea de la Greci din Țarina Iașilor. O ctitorie dispărută a lui Alexandru Lăpușneanu*, în Idem, „Studii de istorie medievală”.

Idem, *Mănăstirea de peste vale de la Vânătorii Bistriței*, în Idem, „Studii de istorie medievală”.

Idem, *Satul în Moldova medievală. Instituțiile*. Ediția a II-a, Iași, Editura Panfilius, 2011.

Idem, *Strategia lui Ștefan cel Mare în bătălia de la Baia (1467)*, în Idem, „Studii de istorie medievală”.

Idem, *Unele aspecte ale politicii interne a lui Ștefan cel Mare*, în Idem, „Studii de istorie medievală”.

Gorovei, Ștefan S., *Am pus pecetea orașului*, în **MI**, XII, 1978, 2.

Idem, *Anastasiu Crimca. Noi contribuții*, în „Dragomirna. Istorie, tezaur, ctitori”, II, Sfânta Mănăstire Dragomirna, 2014.

Idem, *Cu privire la patriciatul orășenesc în Moldodova medievală. Câteva considerații preliminare*, în **AIIAI**, XXV, 1988, 1.

Idem, *Din nou despre vechimea unor orașe din Moldova medievală. Câteva însemnări*, în „Carpica”, XLIX, 2020.

Idem, *Genealogii pierdute. Sate uitate(I)*, în **SMIM**, XXIX, 2011.

Idem, *Întemeierea Moldovei. Probleme controversate*. Ediția a II-a. Cu o postfață târzie, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2014.

Idem, *La începuturile orașului Bacău*, în „Carpica”, XVIII-XIX, 1986-1987.

Idem, *Lumea animală în heraldica teritorială a Moldovei medievale*, în „Lumea animalelor”.

Idem, *Petru Rareș(1527-1538; 1541-1546)*, București, Editura Militară, 1982.

Idem, *Vechimea orașelor*, în **MI**, 1996, 2.

Gostar, Nicolae, *Cetăți dacice din Moldova*, București, Editura Meridiane, 1969.

Graff, Tomasz, *Sobór w Konstancji wobec monarchii polsko-litewskiej*, în „Prace Historyczne” 2014, 2.

Greceanu, Eugenia, *Ansamblul urban medieval Botoșani*, ediția a II-a, Iași, Casa Editorială Demiurg Plus, 2009.

Grigoraș, Nicolae, *Dregătorii târgurilor moldovenești și atribuțiile lor până la regulamentul Organic*, Iași, 1942.

Idem, *Instituții feudale din Moldova. Organizarea de stat până la mijlocul secolului al XVIII-lea*, București, Editura Academiei, 1971.

Idem, *Proprietatea funciară a orașelor moldovenești în timpul orânduirii feudale și evoluția ei*, în **SCS**, XII, 1961, 2.

Idem, *Robia în Moldova (De la întemeierea statului până în secolul al XVIII-lea)*, în **AIIAI**, V, 1968.

Idem, *Românii de la est de Carpați și organizarea lor până la întemeierea statului românesc al Moldovei*, în **CI**, serie nouă, VIII, 1977.

Idem, *Țara Românească a Moldovei de la întemeiere și până la Ștefan cel Mare (1359-1457)*, ediția a II-a, Chișinău, Editura Universitas, 1992.

Idem, *Un maramureșean întemeietor al municipiului Piatra –Neamț?*, în „Omagiu lui Ștefan Meteș la 85 de ani”, Cluj-Napoca, 1977.

Guțu, Gh., *Dicționar latin-român*, ediție revăzută, București, Editura Humanitas, 2007.

Hogaș, Calistrat, *Spre mănăstiri*, în Idem, „Pe drumuri de munte, I. Amintiri dintr-o călătorie. În Munții Neamțului”. Cu o introducere de Vladimir Streinu, București, 1944.

Hogea, Dimitrie, *Din trecutul orașului Piatra-Neamț. Amintiri*, Piatra-Neamț, 1936.

Holban, Maria, *Românii din Transilvania și anarhia feudală din secolul al XIV-lea*, în Idem, *Din cronica relațiilor româno-ungare în secolele XIII-XIV*, București, Editura Academiei, 1981.

Iacob, Aurel, *Țara Moldovei în vremea lui Ștefan Tomșa al II-lea*, Brăila, Editura Istros, 2010.

Iambor, Petru, Edroiu, Nicolae, Sălăgean, Tudor, *Așezări fortificate din Transilvania: secolele IX-XIII*, Cluj-Napoca, Editura Argonaut, 2005.

Iftimi, Sorin, *Evoluția ocolului domnesc al orașului Iași*, în „Ioan Neculce”, I, 1995.

Idem, *Iașii. Simbolurile unui oraș simbol*, Iași, Editura Trinitas, 2008.

Idem, *Reprezentări faunistice în sigiliile medievale ale orașelor Moldovei*, în „Lumea animalelor”.

Iorga, N., *Cronică*, în **RI**, XIII, 1927, nr. 7-9.

Iorga, N., *Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, I, București, 1908.

Idem, *Istoria comerțului românesc. Epoca veche*, București, 1925.

Idem, *Istoria poporului românesc*. Traducere din limba germană de Otilia Teodora Ionescu, I, București, 1922.

Iorga, N., *Note asupra încă unui „Câmpulung” muntean: Chioajdele*, în **CC**, I, 1924.

Idem, *Sate și mănăstiri din România*, București, 1905.

Istoria Hușilor. Volum îngrijit și coordonat de Theodor Codreanu, Galați, Editura Porto-Franco, 1995.

Iusztin, Zoltan, *Comitele de Timiș. Un baron al regatului maghiar*, în **AnB**, serie nouă, arheologie-istorie, XIX, 2011.

Idem, *Stăpânitorii Cetății Severin în secolul al XIV-lea*, în **AnB**, serie nouă, arheologie-istorie, XXIV, 2016.

Jako, Sigismund, *Sigilografia cu privire la Transilvania*, în **DIR**, Introducere, II.

Idem, *Három erdélyi vajda Zsigmond király korában*, în Balázs H., Fügedi, Éva, Ferenc, Erik-Maksay, „Mályusz Elemér emlékkönyv. Társadalom-és művelődéstörténeti tanulmányok”, Budapesta, 1984.

Karadja, Constantin I., *Delegații din țara noastră la Conciliul din Constanța (în Baden) în anul 1415*, în **AARMSI**, seria III, tomul VII, 1927.

Idem, *Portretul și stema lui Grigore Țamblac și misiunea sa la Conciliul din Constanța*, în **AARMSI**, seria III, tomul XXVI, 1944.

Kaufman, Josef, *Cronica comunităților israelite din județul Neamț. Cuprinzând hrisoave, documente, inscripții, fotografii*, tomul I, Piatra-Neamț, 1928-1929.

Kinga, Éry, *Kora avar kori népesség csontmaradványai Balatonfűzfő határából*, în „Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei”, 19-20, 1993-1994.

Kirileanu, Gh. T., *Despre biserica lui Ștefan cel Mare din Piatra*, în **ALPR**, 1936-1940.

Idem, *Un proces de hotar la valea-Viei*, în „Avantul”, 1939, nr. 159-162.

Kiss, Lajos, *Magyar helységnevek a Keleti-Kárpátoktól*, în „Magyar Nyelvoör”, 1987.

Kordé, Zoltán, *A székely ispáni méltóság története a kezdetektől 1467-ig*, Szeged, 2019.

Idem, *Megjegyzések a székely ispánok 1467 előtti katonai szerepéhez*, în „Hadtörténelmi közlemények”, 118, 2005.

Kranzieritz, Károly, *Havasalföld szerepe az 1396-os kereszties hadjárat előkészítésében és végrehajtásában* în „Hadtörténelmi Közlemények”, 129, 2016, 1.

Кулаковский, Ю., *Где находилась вичинская епархія константинопольскаго патриархата*, în „Византийский временник”, Sankt Petersburg, IV, 1897.

Кучкин, В. А., *Датировка списка «А се имена градом вѣм русским далним и ближним»*, în „Древняя Русь. Вопросы медиевистики”, Москва, 61, 2015, 3.

Lazăr, Ginel, *Tetraevanghelul Ieromonahului Spiridon*, în „Capodopere din patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României”, București, 2012.

Lazăr, Mihai, *Date și sublinieri noi cu privire la sulgiu și ialovița în Moldova în sec. XVI-XVIII*, în „Hierasus”, II, 1979.

Lazăr, Monica, Lazăr, Ginel, *Odiseea prețiosului Tetraevanghel slavon al Mănăstirii Florești de pe valea Smilei*, în **ATF**, II, 2013.

Le Goff, Jacques, *Imaginarul medieval*. Traducere și note de Mariana Rădulescu, București, Editura Meridiane, 1991.

Lehoczky, Tivadar, *Adalékok az oláh vajdák, oláh és orosz kenézek vagy soltészok és szabadosok intézményéhez hazánkban: 2. Közlemény*, în „Magyar Tortenelmi Tar”, 42, 1894.

Lumea animalelor, volum îngrijit de Maria Magdalena Szekely, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2012.

Lungu, Vasile, *Ținuturile Moldovei până la 1711 și administrația lor*. Extras din **CI**, 1943.

Lupu, Ioan, *Vina și procesul ei la români*, Iași, 1934.

Manolescu, Radu, *Campania lui Sigismund de Luxemburg în Moldova(1395)*, în **AUB**, istorie, XV, 1966.

Idem, *Cultura orășenească în a doua jumătate a secolului al XV-lea*, în „Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare”. Culegere de studii îngrijită de Mihai Berza, București, Editura Academiei, 1964.

Matasă, C., *Amintiri: Însemnări de pe „ răbușul” unei vieți*, în „In memoriam Constantin Matasă”. Un volum <editat> de Gheorghe Dumitroaia, Piatra-Neamț, Editura „Constantin Matasă”, 2001.

Idem, *Câmpul lui Dragoș*, în **ALPR**, 1932-1933.

Idem, *Câmpul lui Dragoș. Toponimie veche și actuală din județul Neamț*, București, 1943.

Idem, *Cetatea Neamțului*, în „Boabe de grâu”, V, 1934, 3.

Idem, *Cercetări arheologice din preistoria județului Neamț*, în **BCMI**, XXXI, 1938.

Idem, *Descoperiri arheologice din raionul Piatra-Neamț*, în **MCA**, V, 1959.

Idem, *Șantierul arheologic Piatra-Neamț*, în **SCIV**, VI, 1955, 3-4.

Idem, *Vânătorii Pietrei*, în **ALPR**, 1933-1934.

Idem, Iliescu, O., Mihăilescu-Bîrliba, Virgil, *Date noi cu privire la circulația monetară în Moldova în secolul al XVI-lea*, în **AM**, VII, 1972.

Idem, Zamoșteanu, I., Zamoșteanu, M., *Săpăturile de la Piatra-Neamț*, în **MCA**, VII, 1960.

Matei, Mircea D., *Civilizație urbană medievală românească. Contribuții (Suceava până la mijlocul sec. al XVI-lea)*, București, Editura Academiei, 1989.

Idem, *Contribuții arheologice la istoria orașului Suceava*, București, Editura Academiei Romane, 1963.

Idem, *Geneză și evoluție urbană în Moldova și Țara Românească*, Iași, Editura Helios, 1997.

Idem, *Principalele căi de constituire a orașelor moldovenești*, în Idem, *Studii de istorie orășenească medievală (sec. XIV-XVI)*, Suceava, Muzeul Județean, 1970

Măndescu, Dragoș, *Drumuri și trecători peste Carpați-primele reprezentări în cartografie*, în „Miscellanea Historica et Archaeologica in honorem Professoris Ionel Cândea septuagenarii”. Editat de Costin Croitoru, București-Brăila, Editurile Academiei și „Istros”, 2019.

Melchisedec, Episcopul Dunării de Jos, *Cronica Romanului și a Episcopiei de Roman*, II, București, 1875.

Melchisedec, episcopul Romanului, *Notițe istorice și arheologice adunate de pe la 48 mănăstiri și biserici antice din Moldova*, București, 1885.

Munteanu, Roxana, et all, *Cercetări arheologice preventive în cadrul proiectului „Amenajări urbanistice, pasaj auto și parcaje subterane”(2010-2011)*, în Gheorghe Dumitroaia(coordonator), „Piatra-Neamț Curtea Domnească. Rapoarte arheologice”, Piatra-Neamț, Muzeul de Istorie și Arheologie, 2016.

Minea, Ilie, *Influența bizantină în regiunea carpato-dunăreană până la sfârșitul secolului al XII-lea, în baza monedelor răspândite*, în **BSNR**, XXVII-XXVIII, 1933-1934.

Idem, *Principatele Române și politica orientală a regelui Sigismund de Luxemburg. Note istorice*, București, 1919.

Mitreă, B., *Monedele feudale descoperite pe valea Bistriței*, în „Cercetări arheologice și istorice din zona lacului de acumulare Bicăz”.

Möhlenkamp, Renate, *Die Entstehung und Entwicklung der Mittelalterlichen Moldauischen Städte bis Ende des XVI. Jahrhundert*, în „Românii în istoria universală”, III/1, coord. I. Agrigoroaiei, Gh. Buzatu, V. Cristian, Iași, Universitatea „Al. I. Cuza”, 1988.

Monah Dan, Cucuș, Ștefan, *Așezările culturii Cucuteni din România*, Iași, Editura „Junimea”, 1985.

Mór, Wertner, *A Nikápoly hadjárat 1396-ban*, în „Hadtörténelmi Közlemények”,XXVI, 1925, 1.

Motogna, Victor, *Relațiunile dintre Moldova și Ardeal în veacul al XVI-lea*, Dej, 1928.

Munteanu, Lucian, Gărvan, Daniel, *Descoperiri monetare recente în cimitirul de la Piatra-Neamț, cartierul Dărmănești (jud. Neamț)*, în **SCN**, V-VIII (XVII-XX), 2014-2017.

Nagy, István, *Magyarország csáldai czimerekkel es nemzekrendi táblákkal*, VII, Pesta, 1860.

Nagy, Imre, *A Losonczia és Bánffyok nemzedék-rendje*, în „Turul”, 1883, 1.

Idem, *A Tomaj nemzetségbeli Losoncz család őseiről*, în „Turul”, 1883, 1.

Năsturel, Petre Ș., Rădulescu, Mihai Sorin, *Spătarul Dimitrie Ramandi și familia sa. Contribuții privind un boier cărturar trecut cu vederea*, în „Muzeul Național”, IX, 2007.

Nedeloiu, Paul Daniel, *Mari boieri cu stăpâniri în ținutul Neamț în secolul al XV-lea: Mihail Logofăt. Studiu prosopografic*, în **MA**, XXIX-XXX, 2013-2014.

Idem, *Un dregător nemțean la cumpăna secolelor XVI-XVII: Damian vistier*, în **MA**, XXVIII, 2012.

Neamțu, Eugenia, *Date istorice și arheologice cu privire la Curtea Domnească din Piatra-Neamț*, în **MA**, I, 1969.

Neamțu, Vasile, *Istoria orașului medieval Baia (Civitas Moldaviensis)*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 1997.

Idem, Eugenia Neamțu, Stela Cheptea, *Orașul medieval Baia în secolele XIV-XVII*, I-II, Iași, Editura „Junimea”, 1980-1984.

Nicolau, Vasile C., *Priviri asupra vechei organizări administrative a Moldovei*, Bârlad, 1913.

Nicolescu, Corina, *Arta în epoca lui Ștefan cel Mare*, în „Cultura moldovenească în timpul lui Ștefan cel Mare”. Culegere de studii îngrijită de M. Berza, București, Editura Academiei, 1964.

Nistor I., et all., *Sondajele de la Piatra-Neamț*, în **MCA**, IV, 1957.

Nistor, Ion I, *Istoria românilor*. Ediție îngrijită de Florin Rotaru, I, București, Editura Biblioteca Bucureștilor, 2002.

Nouzille, Jean, *Catolicii din Moldova. Istoria unei minorități confesionale din România*. Traducere din limba franceză de Pr. Dr. Anton Despinescu și Petru Ciobanu, Iași, Editura „Sapientia”, 2010.

Olteanu Șt., *Meșteșugurile din Moldova în secolul al XVII-lea*, în **SMIM**, III, 1959.

Papiu-Ilarian, Al., *Tezaur de monumente istorice pentru România*, III, București, 1864.

Panaiteșcu, P. P., *Comunele medievale în Principatele Române*, în Idem, *Interpretări românești. Studii de istorie economică și socială*. Ediția a II-a. Postfață, note și comentarii de Ștefan S. Gorovei și Maria Magdalena Székely, București, Editura Enciclopedică, 1994.

Idem, *Mircea cel Bătrân*, București, 1944.

Idem, *Mihai Viteazul*, București, 1936.

Papacostea, Șerban, *Moldova și unirea bisericilor din Apus și Răsărit. Vremea lui Alexandru cel Bun*, în **SMIM**, XXXI, 2013.

Paragină, Anton, *Habitatul medieval la curbură exterioară a Carpaților în secolele X-XV*, Brăila, Editura Istros, 2002.

Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, I, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1980.

Pînzar, Alexandru, *Hotarul de nord al Moldovei de la formare în secolul al XIV-lea (până la statornicirea lui pe Ceremuș, Colacin și Nistru)*. Prefață de Ștefan S. Gorovei, Iași, Editura Universității "Al. I. Cuza", 2016.

Pârvan, Vasile, *Getica. O protoistorie a Daciei*, București, 1926.

Petrovay, György, *A bilkei Gorzó-család története 1339-től napjainkig*, în „Turul”, XII-XIV, 1894, 4.

Petru Rareș. Redactor coordonator Leon Șimanschi, București, Editura Academiei, 1978.

Pilat, Liviu, *Între Roma și Bizanț. Societate și putere în Moldova (secolele XIV-XVI)*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2008.

Pippidi, Andrei, „*Belicâne*”-*legendă și realitate*, în **SMIM**, XXVII, 2009.

Пламеницька, Ольга, *Сакральна архітектура Кам'яця на Поділлі*, Camenița, 2005.

Полевой, Л.Л., *Очерки исторической географии Молдавии XIII-XV вв*, Chișinău, Editura Știința, 1979.

Poncea, Traian-Valentin, *Geneza orașului medieval românesc în spațiul extracarpatic (secolul X-XIV)*, București, Editura Biblioteca Bucureștilor, 1999.

Popa, Radu, *Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea*, ediția a II-a, București, Editura Enciclopedică, 1997.

Popovici, Gheorghe, *Cronica lui Ureche despre ocoalele iugaiene*, în „Convorbiri literare”, XXV, 189-1891, nr. 12.

Preoteasa, Constantin, et all, *Turturești, com. Girov, jud. Neamț. Punct. Podul de Piatră*, în „Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2017”. Volum editat de Institutul Național al Patrimoniului, București, Ministerul Culturii și Identității Naționale, 2018.

Rădvan, Laurențiu, *Contribuții la istoria unui oraș al Moldovei: Bârlad*, în *The Steppe lands and The World Beyond Then: Studies in honor of Victor Spinei on his 70th birthday*, editors Florin Curta, Bogdan-Petru Maleon, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2013.

Idem, *Orașele din Țările Române în Evul Mediu*, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2011.

Idem, *Uliță, ulicioară, hudiță. O tipologie a străzilor din orașele Țărilor Române la sfârșitul Evului mediu și în perioada pre-modernă*, în **HU**, tom XXVII, 2019.

Idem, Rădvan, Mihaela, *Cu privire la organizarea spațiului urban în Țara Moldovei în evul mediu*, în **AȘUI**, istorie, tom LIX, 2013.

Rendina, Claudio, *Papii. Istorie și secrete*, traducere și note de Radu Gâdei, București, Editura Bic All, 2012.

Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare. Lucrare coordonată de M. Berza, București, Editura Academiei, 1958.

Rezachevici, Constantin, *Cronologia critică a domnilor din Țara Românească și Moldova (1324-1881)*, I. Secolele XIV-XVI, București, Editura Enciclopedică, 2001.

Idem, *Pribeția lui Petru Rareș*, în „*Petru Rareș*”. Redactor coordonator Leon Șimanschi, București, Editura Academiei, 1978.

Rosetti, R., gen., *Evoluția mijloacelor și a chipului de înfăptuire a războiului de la moartea lui Ștefan cel Mare până la aceea a lui Matei Basarab. IV. Fortificația*, în **AARMSI**, serie nouă, XII, 1932.

Russo, Alecu, *Piatra Teiului*, în „*Scrieri postume*”. Traduse de V. Alecsandri, Al. Odobescu, M. Sadoveanu. Publicate de Petru V. Haneș, Craiova, 1935.

Rusu, Adrian-Andrei, Pascu-Hurezan George, *Biserici medievale din Arad*, Complexul Muzeal Arad, 2001.

Sacerdoțeanu, Aurelian, *Corespondență(1928-1974)*. Ediție de documente întocmită de Maricica Ifrim și Ana-Felicia Diaconu, București, Arhivele Naționale ale României, 2004.

Sava, Aurel V., *Târguri, ocoale domnești și vornici în Moldova*, în „*Buletin științific*”, vol. IV, 1952, nr. 1-2.

Sălăgean, Tudor, *Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIII-lea. Afirmarea regimului congregațional*, Cluj-Napoca, Institutul Cultural Român, 2003.

Săvescu-Sauciu T., *O inscripție latină și alte obiecte antice și știri din satul Petra, Camena de azi, din județul Tulcea*, în **AD**, XV, 1934.

Schlozer, Al. I., *Gheschichte von Litauen, Kurland und Liefland*, Halle, 1785.

Scorpan, Constantin, *Date noi cu privire la carpi și problema continuității geto-dace în bazinul Bistriței*, în **MA**, IV-V, 1972-1973.

Idem, *L'ensemble archéologique féodal de Bâta Doamnei*, în „*Dacia*”, IX, 1965.

Idem, *O nouă așezare paleolitică pe valea Bistriței*, în **MA**, IV-V, 1972-1973.

Semaca, A., *Privire în trecutul târgului Pietrei*, București, 1938.

Spânu, Anda-Lucia, *Vechi reprezentări grafice ale orașelor din România*, Sibiu, Editura Astra Museum, 2012.

Spinei, Victor, *Cercetările arheologice de la Piatra-Neamț/Dărmănești*, în „Danubius”, 6-7, 1972-1973.

Idem, *Cetatea Albă în însemnările de călătorie ale pelerinilor ruși din secolele XIV-XV*, în „Națiunea română, simboluri și realități istorice. Academician Cornelia Bodea la 90 de ani”. Ediție îngrijită de Al. Zub, Venera Achim, Nagy Pienaru, București, Editura Academiei Române, 2006.

Idem, *Circulația unor piese de cult în regiunile românești nord-dunărene în secolele X-XVII*, în **AM**, XV, 1992.

Idem, *Contribuții la cunoașterea spațiului est-carpatic*, în **MA**, VI-VIII, 1974-1976.

Idem, *Generalități privind geneza orașelor medievale din Moldova*, în **AMed**, I, 1996.

Idem, *Marile migrații din estul și sud-estul Europei în secolele IX-XIII*, Iași, Institutul European, 1999.

Idem, *Moldova în secolele XI-XIV*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.

Idem, *Necropola medievală de la Piatra Neamț-Dărmănești*, în **MA**, I, 1969.

Idem, *Realități etnice și politice în Moldova meridională în secolele XI-XIII. Români și turanici*, Iași, Editura „Junimea”, 1985.

Idem, *Șantierul arheologic Brășăuți, județul Neamț (1969)*, în **MCA**, X, 1973.

Idem, Monah, Dan, *Așezarea prefeudală de la Brășăuți*, în **MA**, II, 1970.

Stahl, H.H., *Studii de sociologie istorică*, București, Editura Științifică, 1972.

Stoicescu, N., *Curteni și slujitori. Contribuții la istoria armatei române*, București, Editura Militară, 1968.

Idem, *Dicționarul marilor dregători din Țara Românească și Moldova în sec. XIV-XVII*, București, Editura Enciclopedică Română, 1971.

Stoide, C.A., *Negustorii din Șarhorod în Moldova*, în **RIR**, V-VI, 1935-1936.

Szabo, Attila, *Dicționarul istoric al lexicului maghiar din Transilvania*, VII/1-2, București, Editura Kriterion, 1991.

Sulzer, Franz Joseph, *Geschichte des Transalpinischen Daciens, das ist der Walachey, Moldau und Bessarabiens*, I, Viena, 1781.

Szilárd, Süttő, *Adalékok a 14-15. századi magyar világi archontológiához különösen az 1384-1387. Évekhe*, în „Levéltári Szemle”, 52, 2002, 4.

Sturdza, D. A., *Cronica lui Ulric de Richental asupra Conciliului de la Constanța (1414-1418). Relațiune analitică*, în **AARMSI**, seria II, tomul XVI, 1893-1894.

Szadeczky, Lajos, *Iparfejlődés és a czéhek története Magyarországon (1307-1848)*, II, Budapesta, 1913.

Székély, Maria Magdalena, *Familii de boieri din Moldova de origine transilvăneană (sec. XIV-XVI)*, în **Arh. Gen**, I(VI), 1994, 1-2.

Eadem, *Neamul Golăeștilor. Pe marginea unui document „nou”*, în **SMIM**, XXV, 2007.

Eadem, *Note despre bisericile Sf. Vineri și Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul din Iași*, în **SMIM**, XIX, 2001.

Székély, Zoltan, *Necropola medievală de la Peteni (com. Zăbala, jud. Covasna)*, în Idem, „*Lucrări alese*”, Sfântul Gheorghe, Editura Saman, 2012.

Szentpétery, Imre, *Chronologia. A közép-és újkori időszámítás vázlata*. Ediția a II-a, Budapesta, 1985.

Szilágyi, Sándor, *A magyar nemzet története*, III, Budapesta, 1895.

Șerbănescu, N., și Stoicescu, N., *Mircea cel Mare (1386-1418). 600 de ani de la urcarea pe tronul Țării Românești*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1987.

Șimanschi, Leon, *Curtea și biserica domnească din Piatra-Neamț*, București, Editura Meridiane, 1969.

Ștefănescu, Ștefan, Mureșan, Camil, Pop, Ioan Aurel, *Economie și societate*, în „*Istoria românilor*”, IV. „*De la universalitatea creștină către Europa „patriilor”*”. Ediția a II-a, revăzută și adăugită, București, Editura Enciclopedică, 2012.

Teodor, Dan Gh., *Creștinismul la est de Carpați. De la origini până în secolul al XIV-lea*, Iași, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1991.

Tetraevanghelul Ieromonahului Spiridon caligrafiat și miniat la mănăstirea Putna în 1502, din porunca lui Ștefan cel Mare. Ediție anastasică, precedată de o parte introductivă bilingvă, în română și engleză, având în prim plan un studiu istoric și evaluarea fizico-chimică a materialelor care compun cartea de cult, București, Editura Oscar Print, 2017.

Tezaurul Toponimic al României. Moldova, I. Repertoriul istoric al unităților administrativ teritoriale (1772-1988). Partea a 2-a. Unități simple. Redactat de Mircea Ciubotaru et al, București, Editura Academiei Române, 1992; II/1. Mic dicționar toponimic al Moldovei structural și etimologic: Toponime personale, Iași, Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2014.

Тихомиров, М.Н., *Список русских городов дальних и ближних*, în „Исторические записки”, 40, Moscova, 1952.

Idem, *Список русских городов дальних и ближних*, în Idem, *Русское летописание*, Москва, 1979.

Torma, Károly, *Okiratok Erdély történetéhez a XVII század elején*, în „Történelmi Tár”, VIII, Budapesta, 1885.

Tóth-Norbert, C., *Itineraria regum et reginarum (1382-1438)*, Budapesta, 2005.

Turcu, C., *Curtea domnească din târgul Pietrei*, în **ALPR**, 1935-1936.

Idem, *Biserica Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul din Piatra-Neamț*, în **MMS**, XLVII, 1971, 7-8.

Idem, *Biserica „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din Piatra-Neamț*, în „Monumente istorice bisericești din Mitropolia Moldovei și Sucevei”. Prefață: Iustin, Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Sucevei. Introducerea: Prof. dr. Vasile Drăguț și Conf. Univ. Dr. Corina Nicolescu, Iași, Editura Mitropoliei Moldovei și Sucevei, 1974.

C. Turcu, *Un călător francez acum un veac, prin județul Neamț: J.A. Vaillant*, în **ALPR**, 1933-1934.

Turdeanu, Emil, *Études de littérature roumaine et d'écrits slaves et grecs des Principautés Roumaines*, Leiden, 1985.

Idem, *Le Sbornik dit „de Bisericani” fausse identité d'un manuscrit remarquable*, în **REES**, tom 44, 1, Paris, 1965.

Ungureanu, Gheorghe, *Mănăstirea Pionul sau Schitul Hangul și ruinele palatului cnejilor cantacuzini*, în **ALPR**, 1933-1934.

Idem, Anghel, Gh., Botez, Constantin, *Cronica Cotnarilor*, București, Editura Științifică, 1971.

Richental, Ulrich, *Chronik des Konzils zu Konstanz, 1414–1418*. Facsimile și comentarii de Jürgen Klöckler, Darmstadt, 2013.

- Urechia, V. A., *Sigiliul târgului Pietrei*, în **AARMSI**, seria II, tom X, 1889.
- Vákár, Arthur, *Gylkostói kalauz. A Gylkostó és környéke Összeállította*, Gheorgheni, 1914.
- Vasile, Iulian-Mihail, *Roznovul în mărturii documentare (până la jumătatea secolului al XIX-lea)*, Piatra-Neamț, Editura Alfa, 2011.
- Vârtosu, E., *Din sigilografia Moldovei și a Țării Românești*, în **DIR**, Introducere, II, București, Editura Academiei, 1956.
- Veress, A., *Păstoritul ardelenilor în Moldova și Țara Românească (până la 1821)*, în **AARMSI**, seria III, tom VII, 1927.
- Verșescu, Gheorghe, *Istoria monografică a orașului Piatra-Neamț*, București, 1971.
- Idem, *Mahalaua Valea Viei Piatra-Neamț. Monografie istorică și sociologică*, Piatra-Neamț, 1943.
- Vilmos, Tánzos, *A moldvabányai rovásírásfeliratról és keletkezésének hátteréről*, în „Erdélyi Múzeum-Egyesület”, 2006, 3-4.
- Vizauer, Victor V., *Antroponimele românilor din comitatul Maramureș în veacul al XIV-lea*, în **MM**, 14, 2017.
- Vlăduțiu, Ion, *Mijloace de transport*, în „Etnografia Văii Bistriței. Zona Bicăz”. Sub coordonarea lui Ștefan Milcu, Piatra-Neamț, 1973.
- Vofkori, László, *Székelyföld keleti átjárói és szorosai*, în **CSME**, II, 2009.
- Volkart, Silvia, *Rom am Bodensee. Die Zeit des Konstanzer Konzils*, Zürich, 2014.
- Vrânceanu, C., *Răzbunare domnească*, în „Revista Societății Corpului Didactic din județul Neamț”, II, 4, 15 dec. 1897.
- Zahariuc, Petronel, *Două catastife ale Cantacuzinilor moldoveni din veacul al XVII-lea*, în **RIS**, IV-VII, 1999-2002.
- Idem, *O lumină în hotarul Iașilor-Mănăstirea Aron Vodă*, în **AIIX**, tom LVI, 2019.
- Zimmermann, Franz, *Das älteste Siegel der Stadt Hermannstadt*, în „Korrespondenzblatt des Vereines für siebenbürgische Landeskunde”, I, 1878.
- Zotta, Sever, *Miron Barnovschi și alte rude ale Movileștilor în Polonia*, în **Arh.Gen**, II, 1913.
- Zsoldos, Attila, *Oradea și Bihorul în vremea dinastiei de Anjou. Studii despre istoria Țării Bihorului 5*. Traducător Elga Mayer, Oradea, Fundația Culturală Varadinum, 2019.